

METODIKA PRO ŠKOLENÍ MULTIPLIKÁTORŮ V TÉMATECH UDRŽITELNOSTI PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

Projekt Udržitelnost přírodních zdrojů v kontextu světové výzvy šetření přírodních zdrojů je spolufinancován Evropskou unií a programem Erasmus+. Vyjádřené názory jsou však výlučně názory autorů a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za to nemohou nést odpovědnost.

OBSAH

1. Předmluva	3
2. Úvod	4
2.1 Cíle vzdělávání	5
2.2 Cílová skupina	7
2.3 Význam vzdělávání	9
3. Metodologický přístup	11
3.1 Didaktické principy	11
3.2 Interaktivní metody	12
3.3 E-learning	13
4. Actionbound	14
5. Příklad obsahu vzdělávání	16
5.1 Teoretický základ	16
5.2 Praktické aplikace	17
5.3 Nástroje a techniky	18
6. Vzor interaktivní prezentace	19
6.1 Interaktivní aplikace Mentimeter	19
6.2 Vzorová hodina s použitím Mentimetru	21
7. Přílohy vzorových hodin	23
7.1 Dobro-volně	25
7.2 Greenwashing	29
7.3 Život bez odpadu - jak na něj	31

PŘEDMLUVA

Tato metodika byla pečlivě navržena s cílem poskytnout multiplikátorům efektivní nástroj pro šíření poznatků o udržitelnosti přírodních zdrojů mezi mladými lidmi. Vzhledem k aktuálním globálním výzvám, jako jsou změny klimatu, ztráta biodiverzity a znečištění životního prostředí, je nezbytné investovat do vzdělávání mládeže, která bude formovat budoucnost naší planety.

Obsah této metodiky nabízí komplexní rámec pro neformální vzdělávání, který spojuje teorii s praxí, podporuje zážitkové učení, participaci a flexibilní přístup k jednotlivcům. Interaktivní metody a nástroje umožňují aktivní zapojení mladých lidí a pomáhají jim pochopit význam udržitelných postupů a jejich aplikaci v každodenním životě.

Důležitou součástí metodiky jsou moderní technologie, které umožňují snadný přístup k doplňkovým materiálům online. Tento digitální přístup nejen zvyšuje dostupnost informací, ale také přispívá k šetření přírodních zdrojů. Proto je metodika vytištěna na recyklovaném papíře, což je naším závazkem k ekologickému přístupu.

Jedním z největších přínosů této metodiky je její přizpůsobitelnost, což znamená, že ji lze snadno upravit podle specifických potřeb jednotlivých komunit a účastníků. Úspěšná realizace metodiky může nejen zvýšit environmentální povědomí, ale také vést ke konkrétním opatřením v oblasti ochrany přírody a trvale udržitelného rozvoje.

ÚVOD

V současnosti lze v Evropě sledovat relativně nový trend udržitelného životního stylu, který představuje další z mnoha směrů environmentálního hnutí, aktivního po celém světě. Environmentální hnutí se dlouhodobě snaží o ochranu přírody, pochopení místa člověka v přírodním systému a o využívání přírodních zdrojů udržitelným způsobem. Cílem je šíření myšlenek ochrany životního prostředí a zachování práv člověka jako biologické bytosti.

Životní styl, který se navrácí k přirozenosti a jednoduchosti, přispívá k ochraně přírodních zdrojů, snižuje environmentální zátěže a minimalizuje používání umělých chemických prvků a sloučenin. Tento přístup zahrnuje úsilí o nevyčerpávání přírody a jejích zdrojů a o vytvoření rovnováhy mezi lidskou činností a přírodními procesy. Řeší otázky nadměrného plýtvání jako životního stylu, emisí a kumulace biologických zátěží v přírodě.

Mladí lidé představují budoucnost, ale jejich význam je aktuální již dnes. Aby v budoucnu mohli zaujmout své místo ve společnosti a přispět k udržitelnému způsobu života na této planetě, je nezbytné, aby se myšlenky šetření přírodních zdrojů šířily již dnes.

2.1 Cíle vzdělávání

Cílem vzdělávání je definovat hlavní cíle, kterých má být dosaženo, se zaměřením na vzdělávání mládeže a podporu jejich aktivního zapojení do udržitelnosti. Hlavním cílem je informovat o přírodních zdrojích, základních konceptech udržitelnosti a možnostech řízení těchto zdrojů.

Definice hlavních cílů vzdělávání

Vzdělávání mládeže je klíčové pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti přírodních zdrojů. Vzdělávání se zaměřuje na poskytování znalostí mladým lidem o přírodních zdrojích, jejich významu a výzvách spojených s jejich udržitelným řízením. Aktivní zapojení mládeže je podporováno prostřednictvím jejich účasti na aktivitách a projektech zaměřených na udržitelnost.

Specifické cíle vzdělávání

Jedním z hlavních cílů je zvýšit informovanost o přírodních zdrojích (voda, půda, vzduch). Účastníci se dozvědí, co jsou přírodní zdroje, jak jsou kategorizovány na obnovitelné a neobnovitelné zdroje, a proč jsou tyto zdroje důležité pro životní prostředí a lidskou společnost.

Vzdělávání také pokryje základní koncepty udržitelnosti, včetně definice a principů udržitelného rozvoje. Účastníci se naučí o ekologické stopě, jejím významu a způsobu měření, stejně jako o principech cirkulární ekonomiky a jejich praktických příkladech.

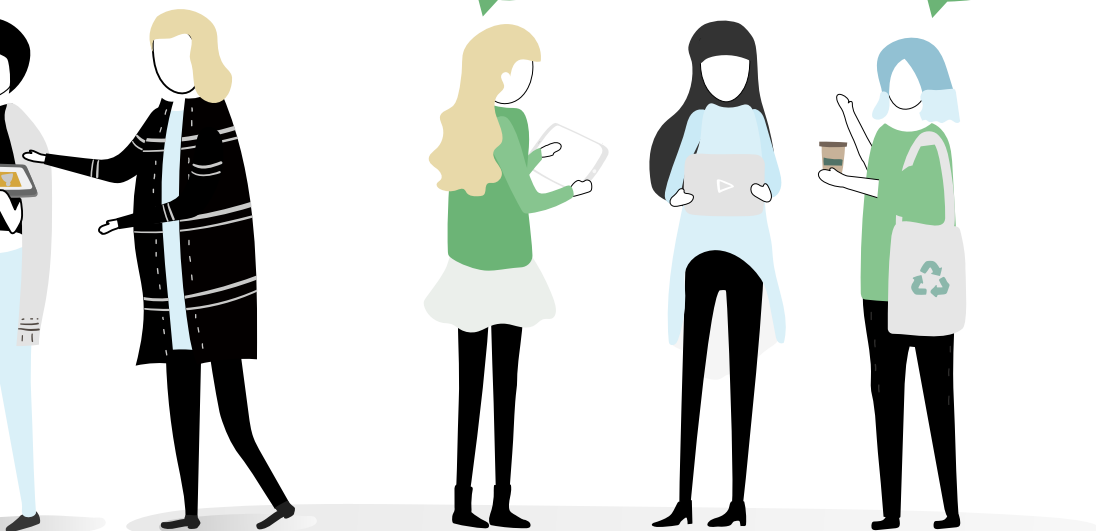
Dalším cílem je poskytnout přehled o možnostech řízení přírodních zdrojů. Účastníci se dozvědí o efektivním využívání zdrojů (energie, voda, půda, vzduch), metodách ochrany a konzervace přírodních zdrojů, výhodách a implementaci obnovitelných zdrojů energie.

Praktické aktivity a projekty

Vzdělávání obsahuje různé praktické aktivity a projekty, které pomohou mládeži aplikovat získané znalosti v praxi.

Prostřednictvím interaktivních workshopů a seminářů v tématu udržitelnosti a řízení přírodních zdrojů. K demonstraci principů udržitelnosti a řízení zdrojů budou využity simulace a edukační hry.

Očekávané výsledky

Očekávaným výsledkem vzdělávání je zvýšené povědomí mladých lidí o důležitosti přírodních zdrojů a udržitelného rozvoje. Účastníci si rozvinou praktické dovednosti v oblasti řízení a ochrany přírodních zdrojů, což přispěje k jejich lepšímu pochopení a aplikaci těchto principů v každodenním životě.

Důležitým výsledkem je také zvýšená motivace a aktivní účast mládeže na projektech zaměřených na udržitelnost.

2.2 Cílová skupina

A. Primární cílová skupina

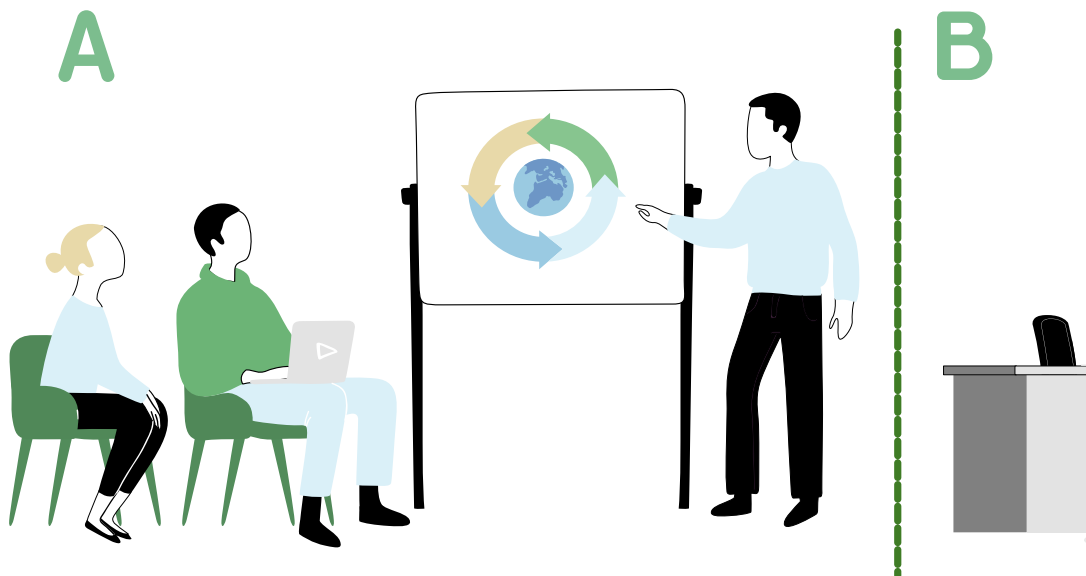
Primární cílovou skupinou jsou pracovníci s mládeží, pedagogičtí pracovníci, pracovníci center volného času a zájmové spolky pro mládež.

Zmínění pracovníci se věnují pravidelné činnosti ve svých organizacích, což zahrnuje přímou práci s mladými lidmi, dobrovolníky, rodiči a komunitou. Organizují různé akce, události, workshopy a přednášky a aktivně se podílejí

na rozvoji své organizace a jejích členů. Uvědomují si důležitost tématu udržitelnosti a mají zájem mu věnovat pozornost a šířit ho mezi svými svěřenci a komunitou.

B. Sekundární cílová skupina

Sekundární cílovou skupinou jsou děti a mládež, členové všech zapojených organizací, kteří se účastní pravidelných aktivit těchto organizací a jsou v přímém kontaktu s pracovníky s mládeží.

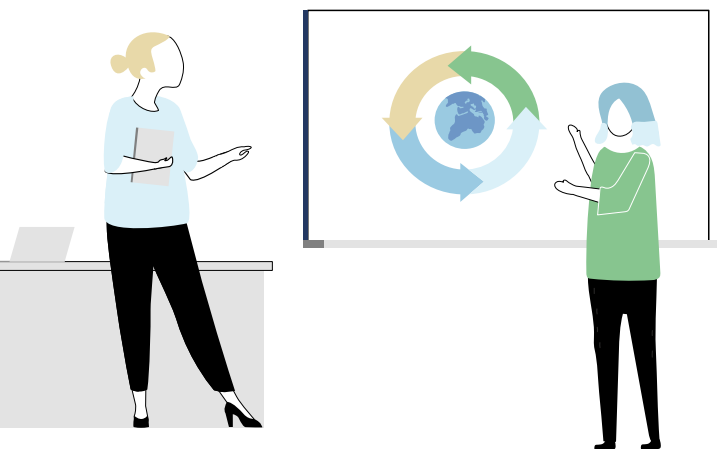

C. Terciární cílová skupina

Terciární cílovou skupinou jsou vrstevníci, členové organizací, školy, rodiče, blízká rodina a celá komunita, která se o tématu dozví více prostřednictvím aktivit přímo od jejich aktérů.

Za velmi důležitou terciární cílovou skupinu považujeme i samotné realizátory vzdělávání a členy zapojené do přípravné, realizační a hodnotící fáze. Tato cílová skupina má možnost rozvíjet své kompetence (měkké dovednosti), navazovat kontakty a stát se aktivnějšími ve své organizaci a komunitě.

Takto budou mít možnost porozumět neformálnímu vzdělávání mládeže a využívat nové metody zážitkové pedagogiky.

2.3 Význam vzdělávání

Školení o udržitelnosti a šetření zdrojů je nezbytné pro přípravu mládeže na řešení environmentálních výzev. Mládež, jako budoucnost, potřebuje znalosti a dovednosti pro efektivní řízení přírodních zdrojů. Voda, půda, vzduch (přírodní zdroje) - základní porozumění tomu, co je zdroj a jeho prolínání napříč všemi spektry života na planetě.

Zdůvodnění vzdělávání

Ochrana přírodních zdrojů a udržitelnost jsou kritická globální témata – bez zdrojů není života (každý živý tvor na planetě potřebuje k životu čistý vzduch, vodu a úrodnou půdu).

Vzdělávání přispívá k tvorbě informované a environmentálně odpovědné společnosti, která musí aktivně přispívat k ochraně přírody a ke zlepšení kvality života, ruku v ruce s šetřením zdrojů, z nichž mnohé jsou neobnovitelné.

Přínos pro společnost a vzdělávání mládeže

Toto vzdělávání pomáhá mladé generaci pochopit, že jejich každodenní rozhodnutí mají přímý dopad na životní prostředí (problém porozumění u většiny lidí, co je to životní prostředí).

Poskytuje jim nástroje k hledání řešení v oblasti udržitelnosti, čím podporuje rozvoj environmentálně odpovědných lidí.

Význam pro budoucí generace

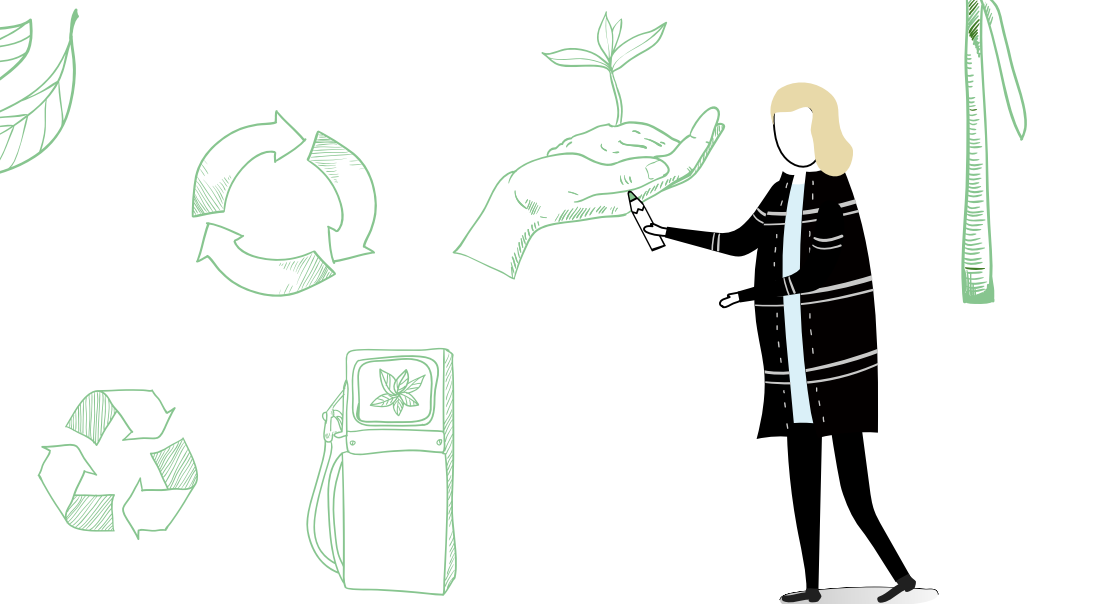
Ochrana přírodních zdrojů je klíčová nejen pro budoucí generace. Vzdělávání zdůrazňuje, že udržitelnost je nezbytná pro přežití a prosperitu celého lidstva již dnes, a že ochrana zdrojů je sociální i ekonomickou otázkou s ohledem na udržení kvality života.

Definice zdrojů a jejich význam v každodenním životě

Účastníci vzdělávání se naučí rozlišovat mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji a pochopí, jak tyto zdroje souvisejí s jejich každodenním životním stylem.

Vzdělávání také ukáže, jak můžeme snížit spotřebu neobnovitelných zdrojů a zvýšit využívání obnovitelných zdrojů prostřednictvím udržitelných praktik (ideálně na příkladech každodenních činností - digitální dopad současných technologií na emise, chemizace v potravinách a drogerii: dopady na půdu, vodu a zdraví lidstva).

Toto vzdělávání nejen informuje, ale také inspiruje mladé lidi k aktivní účasti na ochraně přírodních zdrojů, poskytujíc jim znalosti a motivaci potřebnou pro budování udržitelné budoucnosti.

METODOLOGICKÝ PŘÍSTUP

3.1 Didaktické principy

V našem vzdělávání budeme využívat základní principy a metodologii neformálního vzdělávání, které zahrnují interaktivitu, zážitkové učení a participaci. Tyto principy jsou navrženy tak, aby podporovaly aktivní zapojení účastníků, což je klíčové pro efektivní učení dospělých i mládeže. Tréninkové techniky budou založeny na:

- **Interaktivita:**
Podporujeme aktivní účast účastníků prostřednictvím diskuzí, otázek, odpovědí a kolaborativních aktivit.
- **Zážitkové učení:**
Používáme reálné zkušenosti a simulace k prohloubení porozumění a rozvoji praktických dovedností.
- **Participace:**
Účastníci jsou zapojeni do procesu učení jako aktivní spoluvůrci obsahu, což zvyšuje jejich motivaci a angažovanost.

3.2 Interaktivní metody

Toto vzdělávání využívá různé interaktivní metody, včetně prezentací, her, simulací, diskusních fór, skupinových projektů, exkurzí a případových studií. Tyto metody jsou navrženy tak, aby podporovaly aktivní a praktické učení:

- **Prezentace:**

Intenzivní praktická cvičení na konkrétní témata (vzdělávací kvíz k ověření aktuálních znalostí účastníků a jejich rozšíření).

okamžité zahájení diskuse na vybrané téma na základě správných či nesprávných odpovědí).

- **Hry, simulace a soutěže:**

Využití her a simulací k modelování reálných situací a výzev (vytvoření skupin pro zodpovídání různých výzev, aplikace formou hry, což vede k lepšímu porozumění složitých témat, jako je šetření zdrojů nebo boj s klimatickou změnou).

- **Diskusní fóra:**

Otevřené diskuse pro výměnu názorů a zkušeností.

- **Skupinové projekty:**

Kolaborativní projekty, které podporují týmovou práci a řešení problémů (navození simulované atmosféry konkrétního problému: například setkání u kulatého stolu k problematice černé skládky – přítomní u stolu jsou: ochránce přírody, podnikatel, občan).

starosta, výzkumný pracovník atd., kteří diskutují o daném problému, někteří jsou pro, jiní proti, a je třeba dojít ke společnému výsledku).

- **Exkurze a případové studie:** Návštěvy míst relevantních pro téma vzdělávání a analýza reálných případů.
- **Praktická cvičení:** Zapojení účastníků do konkrétních činností, jako je kompostování, pěstování rostlin nebo snižování spotřeby energie.
- **Aktivní účast:** Povzbuzování účastníků k aktivnímu přispívání během školení, například prostřednictvím prezentací, diskusí a hodnocení.

Při těchto aktivitách využijeme také komunikační platformu **Mentimeter** (viz kapitolu 6.1, 6.2), která umožní zapojení všech přítomných během workshopů, terénních návštěv a diskusí v exteriéru i interiéru.

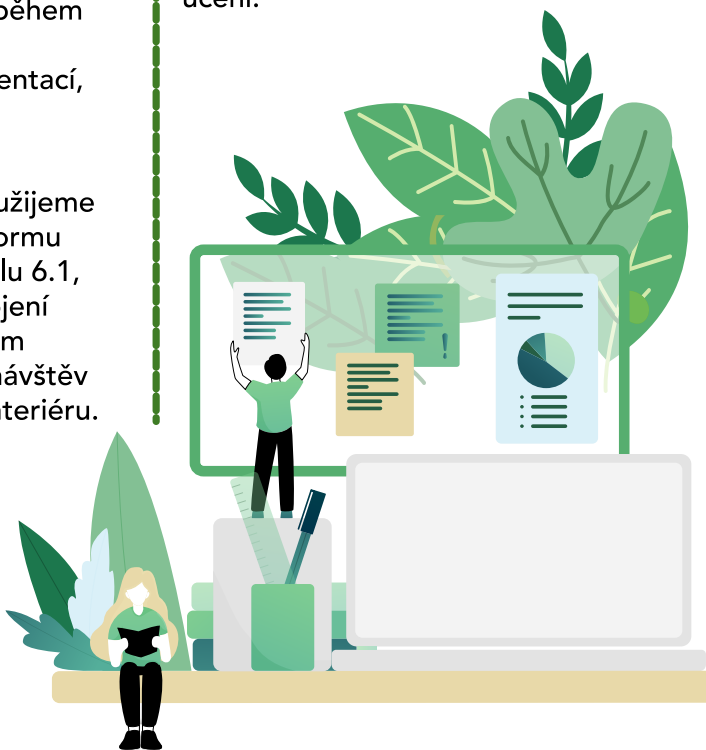
3.3 E-learning

Možnosti využití online platform, sociálních médií a digitálních nástrojů jsou nedílnou součástí vzdělávacího přístupu.

Je možné využívat různé digitální nástroje na podporu učení a sdílení zkušeností, včetně platformy **Actionbound**, která umožní ověřit dopady předchozích interaktivních aktivit v praxi zábavnou formou.

Digitální nástroje:

Zapojení účastníků přes digitální platformy k posílení interaktivního a zážitkového učení.

ACTIONBOUND

Použití aplikace Actionbound v rámci neformálního vzdělávání přináší mnoho výhod, které mohou obohatit vzdělávací proces a učinit ho zajímavějším a efektivnějším. Následující body zdůrazňují hlavní přínosy této aplikace:

Interaktivita a angažovanost:

Actionbound integruje multimediální prvky, jako jsou videa, fotografie, zvuky a interaktivní úkoly, které činí vzdělávání atraktivnějším a poutavějším. Účastníci se aktivně zapojují do procesu, což zvyšuje jejich motivaci a zájem.

Praktické učení:

Neformální vzdělávání často klade důraz na praktické zkušenosti. Actionbound umožňuje vytvářet úkoly a výzvy, které vyžadují aplikaci znalostí v reálných situacích, čímž podporuje lepší pochopení a zapamatování učiva.

Týmová práce a spolupráce:

Mnohé aktivity vytvořené v Actionboundu jsou navrženy tak, aby podporovaly spolupráci mezi účastníky. Týmové úkoly rozvíjejí dovednosti, jako je komunikace, řešení problémů a schopnost pracovat v týmu, což jsou důležité schopnosti v neformálním vzdělávání.

Flexibilita a přizpůsobitelnost:

Actionbound je velmi flexibilní nástroj, který lze přizpůsobit různým vzdělávacím potřebám a cílům. Obsah může být vytvořen na míru konkrétní skupině účastníků s ohledem na jejich zájmy a úroveň znalostí.

Zábavné učení:

Gamifikace vzdělávání prostřednictvím her a soutěží činí učení zábavnějším a vzrušujícím. Hravý přístup snižuje stres a tlak spojený s tradičním vzděláváním, což může být zvláště prospěšné pro mladší účastníky nebo pro ty, kteří mají negativní zkušenosti se školou.

Rozvoj digitálních dovedností:

Používání technologií, jako jsou chytré telefony a tablety, při interakci s aplikací Actionbound pomáhá účastníkům rozvíjet jejich digitální dovednosti, které jsou v současné době stále důležitější.

Motivace a odměňování:

Actionbound umožňuje nastavit bodování a odměny za splněné úkoly, čímž motivuje účastníky k dosahování lepších výsledků.

Tento systém odměňování podporuje pocit úspěchu a zvyšuje sebevědomí.

Zvýšení účasti a zapojení:

Neformální vzdělávání často probíhá mimo tradiční učebny a je dobrovolné. Actionbound nabízí atraktivní formát, který může zvýšit účast a zapojení účastníků, jelikož je méně formální a více zaměřený na zábavu.

Sbírání dat a hodnocení:

Actionbound poskytuje nástroje ke sledování a hodnocení pokroku účastníků v reálném čase. To umožňuje facilitátorům identifikovat oblasti, kde účastníci potřebují více podpory, a přizpůsobit vzdělávací aktivity podle potřeby.

Podpora učení v různých prostředích:

Neformální vzdělávání může probíhat kdekoli – v přírodě, ve městě nebo v komunitních centrech. Actionbound umožňuje vytvářet vzdělávací aktivity přizpůsobené konkrétnímu prostředí, čímž se učební proces stává autentičtějším a relevantnějším.

Pro více informací o tom, jak používat aplikaci Actionbound, si můžete stáhnout podrobný postup naskenováním níže uvedeného QR kódu.

Po naskenování budete přesměrováni na stránku s návodem, který vás krok za krokem provede procesem vytvoření a používání Boundu.

Naskenujte QR kód pro stažení postupu na použití Actionbound:

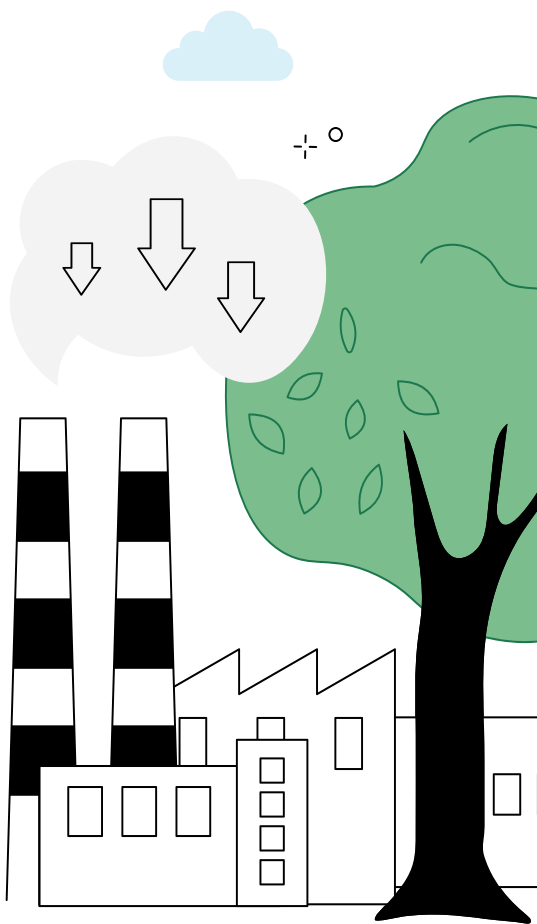

PŘÍKLAD OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ

5.1 Teoretický základ

- **Základy udržitelnosti a environmentální výchovy** (legislativa, politické a regulační rámce, co je to přírodní zdroj? Dopady průmyslu 21. století na celý ekosystém)
- **Ekologie a biodiverzita** (základní pojmy – voda, vzduch, půda, propojení člověka a ekosystému, důležitost biodiverzity pro život na celé planetě, význam oceánu pro lidstvo)
- **Obnovitelné vs. neobnovitelné zdroje** (vysvětlení jednotlivých zdrojů, diskuse o složitých systémech jako půda, vysvětlení dopadů neobnovitelných zdrojů na ekosystém planety a vliv na všechny její procesy)
- **Klimatické změny a jejich vliv na budoucí generace** (rozdíl aktuálně probíhající klimatické změny)

a těmi předchozími, proč a jak hraje v tomto procesu roli člověk

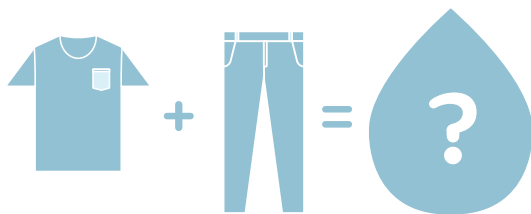
5.2 Praktické aplikace

- **Udržitelné zemědělství** a jeho vliv na místní komunity

- **Ochrana vod a vodních zdrojů** (dopad průmyslu – chemického, potravinářského, textilního, veterinárního)

farmaceutického – na kvalitu, čištění a spotřebu vody, s reálnými příklady – např. biobavlna vs. konvenčně pěstovaná bavlna; monokultura vs. regenerativní zemědělství; zhutňování vs. orba atd.

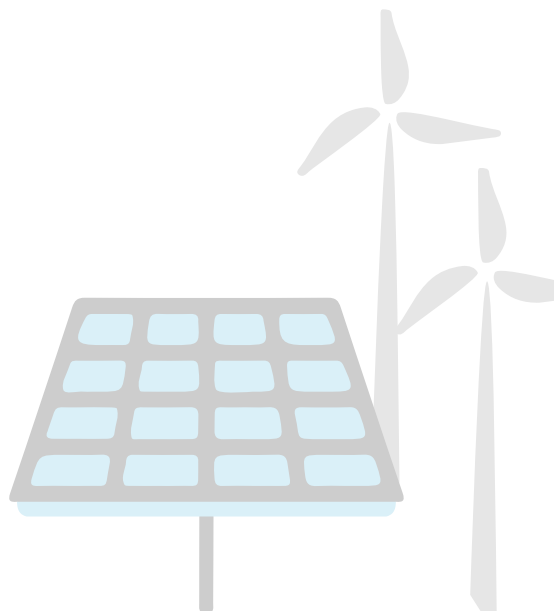
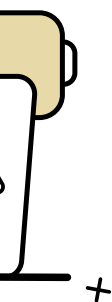

- **Odpady a recyklace** (srozumitelné vysvětlení základních principů cirkulární ekonomiky, příklady dobré praxe – např. Lucart – recyklace tetrapakových krabic, 3dDen – výroba produktů 3D tiskem z oceánského plastu, Alchymistky – výroba čisté rozložitelné drogerie, minimalismus)

5.3 Nástroje a techniky

- **Praktické demonstrace**
(nabíjení telefonu výrobou elektrické energie díky vlastní fyzické aktivitě; šetření vodou odměřením kapajícího kohoutku, měření sprchovacího procesu – počet litrů, objem využití energie na ohřátí vody při jedné sprše atd., výpočet vodní stopy potravinového produktu – čokoláda Milka – různými způsoby, ochutnávka různých vodních zdrojů)
- **Exkurze**
(návštěva arboreta – ukázka základních principů udržitelného lesa, zadržování vody v krajině díky kořenovým systémům, kořenová čistička vody, vzájemná komunikace různých druhů rostlin; ukázka rekuperace vzduchu i vody; ukázka zelené střechy; ukázka tepelného čerpadla – vše přímo v budově; ekologické stavebnictví – využití hlíny jako stavebního materiálu, zateplení, trojitě sklo – celkové šetření energie, tedy zdrojů; čistička odpadních vod; návštěva ekologické farmy; recyklačního centra atd.)
- **Implementace konkrétních typů do života jednotlivce**
(výroba voskových obalů – současně vzdělávání o důležitosti včel jako součásti biodiverzity a ekosystému s aplikací do běžného života – výsledkem je nahrazení jednorázových obalů vícekrát univerzálně použitelným obalem; výroba mýdla – v praxi učení o dopadech toxických složek na půdu, vodu, zdraví a mikrobiom, ukončené neškodným, rozložitelným tradičním umývacím a pracím prostředkem)

VZOR INTERAKTIVNÍ PREZENTACE

6.1 Mentimeter - Interaktivní nástroj pro školení a prezentace

Mentimeter je interaktivní nástroj navržený na zvyšování angažovanosti a interaktivity během školení a prezentací. Tento nástroj je ideální pro různé formy interakce s publikem, včetně hlasování, průzkumů, kvízů a otázek a odpovědí. Jeho hlavní výhody a možnosti zahrnují:

- **Hlasování a průzkumy:**
Mentimeter umožňuje shromažďovat okamžité názory a odpovědi od účastníků na různé otázky. Tento způsob okamžité zpětné vazby umožňuje školitelům rychle reagovat a přizpůsobit obsah podle potřeb účastníků.
- **Otázky a odpovědi:**
Účastníci mohou klást otázky přímo prostřednictvím Mentimeteru a sdílet své názory. Tyto otázky mohou být zobrazeny a diskutovány v reálném čase, čímž se podporuje interaktivní diskuse a participace.
- **Kvízy a hry:**
Vytváření kvízů a interaktivních her je další výhodou Mentimeteru. Tento přístup nejenže zábavně testuje znalosti účastníků, ale také pomáhá posilovat jejich učení a zapamatování si informací.
- **Sdílení myšlenek:**
Mentimeter umožňuje využívání otevřených otázek a brainstormingových nástrojů k shromažďování a vizualizaci myšlenek účastníků. Tím se podporuje kreativní myšlení a hlubší porozumění přednášenému materiálu.

Mentimeter je intuitivní a snadno ovladatelný, což umožňuje jeho rychlou integraci do různých typů školení a prezentací. Jeho bezplatná verze je dostatečně robustní pro použití ve školních a vzdělávacích kontextech, čímž přispívá k dynamice a efektivitě vzdělávacího procesu prostřednictvím moderních interaktivních metod.

Naskenujte QR kód pro přístup na Mentimeter:

6.2 Vzorová hodina s použitím Mentimeteru

Téma: Oceán jako klíčový prvek v boji proti klimatické změně

Vzdělávací materiál:

Prezentace:

Cíl hodiny:

- Porozumět důležitosti ochrany životního prostředí pro budoucí generace
- Představit základní vlastnosti oceánu a jejich význam pro zdravé fungování planety
- Ohrožení a rizika související s oceánem
- Řešení pro trvalou udržitelnost mořského ekosystému, která může ovlivnit každý jednotlivě

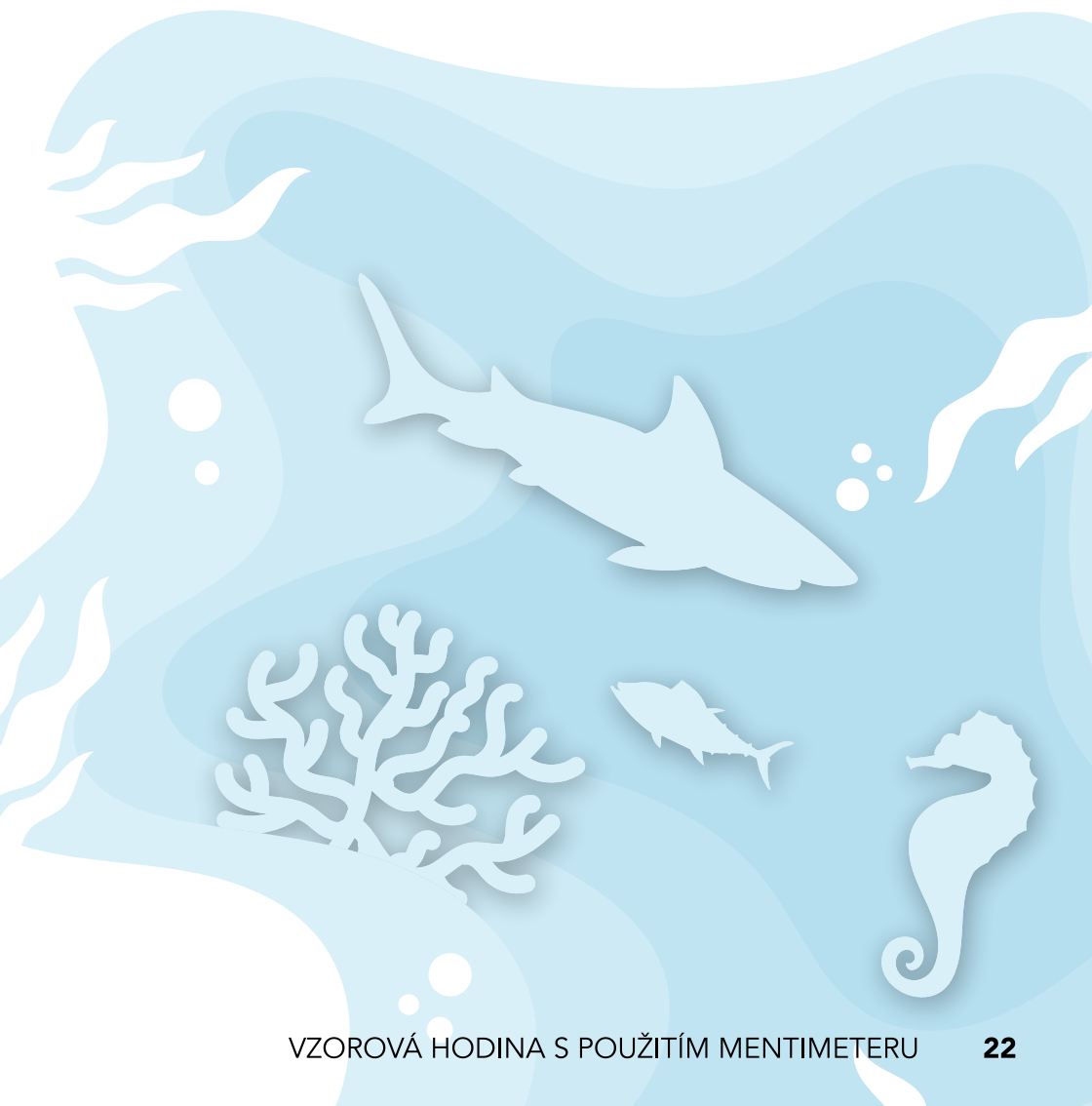
V následujícím dokumentu, který si můžete stáhnout pomocí přiloženého QR kódu, najdete komplexní vzdělávací materiál rozdělený do dvou částí, které se zabývají ochranou oceánů, jejich významem a výzvami, kterým čelí podmořský ekosystém.

První část přednášky se zaměřuje na 5 hlavních témat, která jsou klíčová pro ochranu životního prostředí a jeho propojení s oceány. Zkoumá důležité funkce oceánů, jako je regulace klimatu a produkce kyslíku, a vyzývá studenty k zamyšlení nad ochranou tohoto ekosystému. Struktura této části obsahuje otázky pro diskusi, videomateriály, interaktivní úkoly a použití nástroje Mentimeter, který pomáhá zapojit účastníky a zvyšuje jejich interaktivitu. Tímto způsobem mají účastníci možnost vzdělávat se a motivovat k odpovědnějšímu přístupu k ochraně přírody.

Druhá část přednášky rozvíjí téma konkrétněji, přičemž se zaměřuje na aktuální problémy oceánů, jako jsou korálové útesy, ohrožení mořského života a nadměrný rybolov. Struktura zahrnuje práci s konkrétními fakty, úkoly pro studenty, použití Mentimeteru a další diskusní otázky, které

podporují aktivní zapojení a hlubší pochopení dané problematiky. Dokument je strukturován tak, aby podporoval interaktivní přístup k vzdělávání, využívá vizuální materiály a klade důraz na praktické učení prostřednictvím diskuse a aktivit.

Mentimeter a pochopení osobnostních dimenzí jako OCEAN mohou výrazně obohatit vzdělávací proces a přispět k efektivnímu a interaktivnímu učení. Jejich integrace do školení a výuky umožňuje školitelům a učitelům efektivněji zohlednit individuální potřeby a styly učení účastníků.

PŘÍLOHY VZOROVÝCH HODIN

V této části metodiky najdete přílohy, které obsahují vzorové hodiny připravené autory s bohatými zkušenostmi v oblasti vzdělávání. Každá z těchto ukázkových hodin představuje jedinečný přístup k rozvoji dovedností a kompetencí, přičemž klade důraz na podporu neformálního učení.

Tyto přílohy můžete využít jako inspiraci pro vlastní výuku nebo je přímo implementovat do svých programů. Důraz se klade na dobrovolnost, vnitřní motivaci a reflexi, což umožňuje účastníkům aktivně se zapojit do procesu učení a přizpůsobit si ho podle vlastních potřeb.

Věříme, že tyto vzorové hodiny obohatí vaše vzdělávací aktivity a poskytnou vám cenné podněty pro vaši práci.

7.1 Dobro-volně

Autor: mgr. Martin Jestřábek

**K dispozici
ke stažení:**

Anotace:

Dobrovolnost je klíčovým a nezbytným prvkem neformálního vzdělávání. Základním předpokladem pro úspěšný proces učení je jednak vnitřní motivace (oproti pobídkám či výhrůzkám) a dále možnost věnovat se zkoumání problému dle vlastního výběru. Popsaná aktivita může být použita samostatně nebo jako doplnění k programu, v rámci něhož je nabídnuta možnost neúčastnit se naplánovaných aktivit a zvolit si vlastní náplň v čase vymezeném pro program. Klíčová je v obou případech reflexe.

Cíle:

- Účastnictvo chápe proces učení jako sdílenou odpovědnost provádějících i prováděných.
- Účastnictvo dokáže popsat pocity, které byly spojeny s volbou způsobu trávení svého času.

Čas: 90 minut (2 vyučovací hodiny)

10 min (10)	Úvod Var. 1. Aktivita je zařazena samostatně <ul style="list-style-type: none">· Představte téma a záměr dnešního setkání, kterým je vnitřní motivace a její souvislost s procesem učení.· Můžete se pro uvedení do tématu ptát:<ul style="list-style-type: none">○ Co vás sem přivedlo?○ Co byste potřebovali od nás (průvodců), programu, skupiny? Var. 2. Aktivita je součástí jiného programu <ul style="list-style-type: none">· Uveďte připravený program	
----------------	--	--

<p>10 min (20)</p> <p>+ čas vymezený pro vlastní náplň</p> <p>45 min (65)</p>	<p>Co se bude dít</p> <p>Var. 1. Aktivita je zařazena samostatně</p> <ul style="list-style-type: none"> · Vymezte čas, který bude mít účastnictvo k dispozici pro vyplnění vlastním programem– ideálně 45 minut a víc. · Představte nabídky <ul style="list-style-type: none"> ○ přírodní, kulturní, technické prvky v okolí, které je možné navštívit a prozkoumat, ○ připravenou literaturu a zdroje (pokud je aktivita zařazena v rámci komplexního programu, necht' zdroje prohlubují v různých ohledech hlavní téma, případně můžete nabídnout literaturu, která souvisí s tématem, jež chcete ostatním přiblížit), ○ nabídněte otázky k přemýšlení nebo ke konverzaci · Domluvte se na přesném čase a místě, kde se společně potkáte a provedete reflexi. <p>Var. 2. Aktivita je součástí jiného programu</p> <ul style="list-style-type: none"> · Uveďte záměr a harmonogram programu. · Nabídněte účastnictvu možnost programu se neúčastnit a strávit ho způsobem, dle vlastního výběru, se dvěma podmínkami: <ol style="list-style-type: none"> 1. Přijďte mi to říct, ať vím, s kým mohu pro připravený program počítat. 2. Závěrečnou reflexi absolvujete společně s ostatními, kteří se účastní připraveného programu – domluvte se na konkrétním čase a místě. 	
<p>25 min (90)</p>	<p>Reflexe</p> <p>Var. 1. Aktivita je zařazena samostatně</p> <ul style="list-style-type: none"> · Společně s celou skupinou reflektujte uběhlý čas strávený dle vlastní volby. · Reflexi ved'te po lince emoce-popis situace-zobecnění-ponaučení. · S ohledem na čas vyberte z každé fáze odpovídající množství otázek, minimálně však z každé fáze jednu. <p>1. Zvědomění emocí</p> <p>Záměrem je odvětrat emoce, odblokovat je, aby mohla proběhnout diskuze. Napojit se na vlastní prožívání. Zápis informací při procesu učení probíhá nejsilněji při spojení s emocemi. Možno nechat mluvit v menších skupinách - větší bezpečí než před celou skupinou. Pokud si povídali ve skupinkách, je možné (ne nutné) vyzvat je, aby pověděli, o čem se bavili.</p>	

Doporučení: pro pojmenování emocí nám často chybí slovník – je možné poskytnout podpurný materiál ve formě „seznamu emocí“ (např. zde: <https://vas-psychoterapeut.cz/seznamEmoci.html>)

- Jaké to pro vás bylo?

2. Popis situace

Záměrem je sladit porozumění. Lidé mají různé zkušenosti, různé zájmy, všímají si různých věcí - to že slyším, čeho si všimli ostatní, mi pomáhá chápat jejich realitu.

- Jak jste trávili svůj čas? (prostor pro popis ponechte s ohledem na velikost skupiny – ideálně nechat shrnout třeba ve dvou až pěti větách)
- Jaký byl pro vás nejsilnější moment/co silného se událo?

3. Zobecnění

Záměrem je vztáhnout zkušenost k vlastnímu životu. Zkušenost je „vzdálená“, ale pocity, potřeby, myšlenky, hodnoty či ideály jsou přenositelné, univerzální.

- Dokázali byste něco z toho, co jste zažili, k něčemu přirovnat?
- Jaký byl pro vás klíčový poznatek? (může se týkat jak zažitého, tak způsobu, jakým byl veden program)
- Jaké závěry z toho, co jste dnes zažili vyvozujete?

4. (Pona)učení

Nejdůležitější část - myslete na čas!

Záměrem je využít zážitků k učení o sobě, o okolí, o světě... a kromě učení také vést k akci. Vést ke změně a reflexi vlastního chování, mobilizovat k individuální či kolektivní reakci na problém.

- Co si z dneška můžete odnést? Jak využijete, co jste se naučili?
- Změnil způsob, jakým byl program veden, váš pohled na vzdělávání? Jak?
- Co byste o tom, co jste dnes zažili, řekli lidem, kteří neměli možnost se zúčastnit?

Var. 2. Aktivita je součástí jiného programu

- Reflexi proveďte s celou skupinou – ty, co se neúčastnili připraveného programu, přivzvěte v domluvený čas.
- V rámci reflexe je nechte popsat
 - jak trávili svůj čas,
 - jaké to pro ně bylo a
 - co si z dneška mohou odnést.

7.2 Greenwashing

Autor: mgr. Martin Jestřábek

**K dispozici
ke stažení:**

**Doprovodný
infotext:**

Anotace:

Firmy, které svou činností přispívají ke zhoršování životního prostředí, se snaží udržet status quo, aby si udržely zisky. Za účelem vylepšit svůj obraz, vytvářejí falešnou představu o tom, že nákupem jejich výrobků a služeb pomáháme ke zlepšení stavu světa. Klamou tak spotřebitele, plýtvají jejich penězi, energií a v důsledku mohou vést k demotivaci a rezignaci lidí na snahy o změnu situace.

Během programu jsou představeny různé formy greenwashingu. Po tom, co jsou s nimi žáci obeznámeni, učí se je najít a rozpoznat na konkrétních příkladech firemních prezentací.

Cíle:

- Účastnictvo chápe, co je to greenwashing, a k čemu ho firmy používají.
- Účastnictvo dokáže identifikovat, kdy se firmy dopouští greenwashingu.

Čas: 90 minut (2 vyučovací hodiny)

Pomůcky: doprovodný text (Infotext), flipchart / tabule, psací pomůcky

10 min (10)	Úvod Představte téma a záměr dnešního setkání, kterým je greenwashing (GW). Přibližte, že se GW dnes budeme snažit rozpoznat v prezentacích konkrétních firem, a že budeme zkoumat, kde a jak ho firmy používají. Můžete se pro uvedení do tématu, případně pro svou představu o povědomí účastnictva o tématu ptát: <ul style="list-style-type: none">○ Kdo si myslí, že už se někdy potkal s greenwashingem?○ Podle čeho poznáte greenwashing?	
----------------	--	--

10 min (20)	7 hříchů greenwashingu Krátký informační vstup o historii a podstatě GW, o zintenzivnění GW praktik v souvislosti s klimatickou krizí, představení 7 hříchů GW (prezentaci vytvořte dle textu v příloze 1) Nechte prostor pro dotazy a vyjasnění.	Infotext naleznete na QR kóde
25 min (45)	Hledání hříchů Práce ve skupinách <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozdělte účastnictvo do čtyř skupin. ○ Rozdejte každé skupině jeden reklamní materiál k prozkoumání (Infotext příloha 2) a přehled hříchů (Infotext příloha 3) jako pomůcku. ○ Rozdejte do skupin papíry pro přípravu „plakátu“. ○ Zadáni práce: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prostudujte materiály a zjistěte, jakého hříchu se firmy dopouští. ▪ Svá zjištění se stručným vysvětlením zaznamenejte na plakát, který poslouží k prezentaci vašich zjištění ostatním skupinám. ○ Na tabuli nadepíšte pomocné otázky: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kterého hříchu se firmy ve své sebeprezentaci dopouští? ▪ Jak zdůvodníte svůj závěr? 	Prezentace udržitelnosti vybraných firem (Infotext příloha 2, příloha3) Velké papíry + fixy Tabule
25 min (70)	Co jsme našli Prezentace skupinové práce <ul style="list-style-type: none"> ○ Postupně projděte hříchy, které skupiny odhalily v prezentacích vybraných firem: dle časových možností každá skupina výsledek své práce stručně představí a odůvodní svoje závěry. ○ Nechte prostor pro dotazy a vyjasnění na základě čeho byl hřích identifikován. 	
20 min (90)	Reflexe Zadejte do kolečka některou z následujících otázek. Kolečko je příležitostí, aby k tématu či průběhu programu promluvil každý. Otázku napište na viditelné místo. Příklady otázek: „NID“ (nejdůležitější informace dne – může se vztahovat k obsahu i průběhu) Co pro vás bylo nové či překvapivé? Jaký dopad může mít GW na společnost/svět? Co si myslíte o tomto typu marketingu?	Tabule/ flipchart

7.3 Život bez odpadu - jak na něj

Autor: mgr. Helena Vyhnal Škrdlíková

**K dispozici
ke stažení:**

**Doprovodná
prezentace:**

Anotace:

Lekce nabídne konkrétní rady a tipy, jak si odpad do života nepouštět a jak si s tím, co v něm přece jen skončí, poradit co nejvíce ohleduplně k lidem i k přírodě. Dozvíte se, proč je dobré proti odpadu bojovat, o čem bezodpadový životní styl je a jak jej prakticky a jednoduše uskutečnit.

Cíle:

- Účastníci se dozvědí, proč je důležité bojovat proti odpadu a jak jednoduše a prakticky uskutečnit bezodpadový životní styl.

Čas: 90 minut (2 vyučovací hodiny)

Pomůcky: prezentace, flipchart, psací pomůcky

15 min (15)	Představení a seznámení Lektorky se představí a zapnou prezentaci. Účastníci si stoupnou do středu místnosti. Lektor vysvětlí, že: <ul style="list-style-type: none">· střed místnosti = někde uprostřed· vpravo = více· vlevo = méně Účastníci se posouvají podle toho, jak se chtějí odpovědět na následující tvrzení. <ul style="list-style-type: none">· vím, co znamená zero waste/život bez odpadu· žiju bez odpadu· znám bezodpadovou pyramidu· myslím si, že žít bez odpadu je těžké	Prezentaci naleznete na QR kóde
----------------	--	--

15 min (30)	<p>Imaginace</p> <p>Účastníci si představí odpad, který je štve, mají jej hodně, neví si s ním rady. Každý si napíše odpad, který ho štve sám.</p> <p>Pak společně vše sepíšeme a rozdělíme do cca 5 až 8 kategorií.</p>	mobily papíry, tužky, flipchart
15 min (45)	<p>Promítnutí a vysvětlení zero waste pyramidy (viz příložená ppt)</p> <p>Lektor vysvětlí, co je zero waste pyramida a jak se dá využívat v praxi</p>	flipchart
25 min (70)	<p>Aplikace 5Z</p> <p>Účastníci utvoří skupinky podle toho, jaký druh odpadu, který bylo definováno v imaginaci (případně vyšlo z dotazníků) je zajímavá. Ve skupině prodiskutují a zapíší, jak by se u tohoto druhu odpadu dala aplikovat bezodpadová pyramida, ke každému stupni navrhnout konkrétní řešení.</p> <p>Pokud mají nějaké další nápady, jak danému odpadu předcházet a nepovedlo se je přiřadit ani k jednomu bodu pyramidy + změna návyků, dopíší je také.</p> <p>Na diskuzi mají 15 minut, poté každá skupinka krátce (max. 2 minuty) své řešení představí.</p>	papíry - flipy, psací potřeby
5 min (75)	<p>Shrnutí</p> <p>Lektor shrne, co zaznělo a nezaznělo. Speciální důraz klade na upřesnění věcí, co zazněly, ale nejsou v souladu s principy zero waste.</p>	
10 min (85)	<p>Reflexe a předsevzetí</p> <p>Účastníci dostanou kartičku s otázkami co, jak, proč.</p> <p>K otázce co napíší, jaký odpad chtějí v následujícím měsíci ve svém životě omezit. K otázce jak – konkrétní kroky. K otázce proč napíší, co je k tomu motivuje.</p> <p>Ti, kteří chtějí, sdílí s ostatními jejich plán.</p>	papíry - psací potřeby
5 min (90)	<p>Diskuze a dotazy</p>	

ZÁVĚREM

Věříme, že tato metodika přispěje k formování nové generace mladých lídrů, kteří se budou aktivně podílet na ochraně přírodních zdrojů a jejich udržitelném využívání. Mládež, která získá tyto znalosti a dovednosti, bude lépe připravena čelit výzvám, které přicházejí s globálními environmentálními problémy, jako jsou klimatické změny, znečištění a ztráta biodiverzity.

V dnešní době je nezbytné, aby se vzdělávací iniciativy zaměřovaly nejen na teoretické poznatky, ale také na praktické kroky, které mohou jednotlivci a komunity podniknout na ochranu životního prostředí. Tato metodika nabízí široké spektrum nástrojů a postupů, které umožňují mladým lidem aktivně se zapojit do tvorby lepší a udržitelnější budoucnosti.

Vaše práce a angažovanost v šíření těchto myšlenek bude mít skutečný dopad na naši planetu, pomůže vytvářet pozitivní změny a přispěje k rozvoji silné environmentální odpovědnosti.

Děkujeme vám za vaši účast a přejeme vám mnoho úspěchů při šíření těchto důležitých myšlenek a poselství. Společně můžeme formovat lepší budoucnost pro nás všechny.

METODIKA PRO ŠKOLENÍ MULTIPLIKÁTORŮ V TÉMATECH UDRŽITELNOSTI PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ

Tato metodika poskytuje praktický nástroj pro vzdělávání multiplikátorů, kteří budou šířit poznatky o udržitelnosti přírodních zdrojů mezi mládeží. Vzhledem k celosvětovým environmentálním výzvám je nezbytné, aby mladí lidé pochopili a aplikovali udržitelné postupy v každodenním životě.

Metodika spojuje teorii s praxí, podporuje aktivní zapojení mládeže, zážitkové učení a flexibilní přístup, který lze přizpůsobit potřebám jednotlivců i komunit. Věříme, že implementace této metodiky přispěje k rozvoji nové generace mladých lídrů v oblasti ochrany přírody a trvale udržitelného rozvoje.

www.setrne.eu

QR kód vede
na online verzi
tohoto manuálu

Spolufinancované z
programu Evropské unie
Erasmus+

Projekt Udržitelnost přírodních zdrojů v kontextu světové výzvy šetření přírodních zdrojů je spolufinancován Evropskou unií a programem Erasmus+. Vyjádřené názory jsou však výlučně názory autorů a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za to nemohou nést odpovědnost.

Tato kniha byla vytištěna na recyklovaném papíře.